

רוזה לוקסמבורג

במבחן הזמן עמ' 7

פועלי כל הארצות התאחדו!

זו הדרך

ZO HADEREKH

زوهديرخ

גיליון 34 / 27 באוגוסט 2025

שבעת מדורי גיהנום בעזה

צילום: אקטיביסטים

עמ' 3

אין שלום בכיתה א'

עמ' 5

השבוע לפני 60 שנה
הגיליון הראשון של

זו הדרך

מקארתי לא מת וחי בהוד השרון

"שר החינוך יואב קיש ביטל השתלמות לבכירי משרדו בנושא השפעת משבר האקלים על מערכת החינוך, לאחר שבערוץ 14 פורסם כי ברשת הבוגרים של המרכז שמעביר אותה יש גם אנשי שמאל. ההשתלמות, שיזם מרכז השל לקיימות, מארגוני הגנת הסביבה הבולטים בישראל, קיבלה מהדרג המקצועי במשרד את כל האישורים הנדרשים".

אור קשתי, "הארץ", 19.8

דברים בשם אומרם

מדוע המעסיקים לא משביתים

"כדאי להזכיר את מה שכל יועצי המס, רואי החשבון ועורכי הדין של האלפיון העליון יודעים: שלוש השנים האחרונות היו הנוראיות ביותר לישראל - אבל הטובות ביותר לחשבונות הבנק של ראשי ועשירי המשק. ההתפרקות המוחלטת של המוסדות הדמוקרטיים - קריסת האכיפה של חוקים ורגולציות המגנים על תחרות, סביבה ועובדים משלמי מסים - היא חגיגה למונופולים, לדואופולים, לבנקים, למנפיקים ולמונפיקים. אצל הראל ויזל, מלך הקמעונות, הבוס הדומיננטי ב'פורום', העסקים נהדרים: חברות תעופה זרות בורחות מנתב"ג, הישראלים תקועים בישראל והפדיון למ"ר בכל חנות עולה. כך גם אצל דנה עזריאלי, ליאורה עופר וכל שאר הבוסים של הקניונים".

גיא רולניק, "דה מרקר", 16.8

עדיף להיות דר רחוב

"מרכז הליכוד אישר כי סיעת 'תקווה חדשה' בראשות גדעון סער תמוזג לתוך הליכוד. סער, שנכח בשיבת המרכז אמר: 'כמה טוב לחזור הביתה'".

אבי סלומון, "וואלה", 13.8

בונים, בונים אבל מתנחלים אין

"נתוני מחצית השנה הראשונה של 2025 המלמדים על גידול מועט באוכלוסיית המועצות והעיריות ביהודה ושומרון. אמנם בכולן נרשם גידול מסוים, אך מלבד המועצה האזורית בקעת הירדן שרשמה זינוק מרשים במספר התושבים - רוב היישובים נותרים מאחור ביחס לגידול הממוצע הארצי. בהתחשב בעובדה שבכל היישובים יש גידול טבעי משמעותי של ילודה, נתוני הגידול הנמוכים מעוררים דאגה רבה יותר. הבעיה כרגע אינה רק המצב הנוכחי, אלא גם העתיד. בשנים האחרונות נרשמה עלייה מסיבית באישור מבנים ביהודה ושומרון. רק בשבוע שעבר הוכרז כי ייבנו 3,000 יחידות דיור באזור E1 לצד אלפי מבנים נוספים במעלה אדומים. גם באריאל אושרו לבנייה אלפי יחידות דיור".

חן גרינווד, "ישראל היום", 18.8

עתידו של בן גביר מובטח בארה"ב

"המשרד לביטחון לאומי בארה"ב משתמש בדימויים וז'רגון ניאון-נאציים על מנת לגייס עובדים לרשות נגד מהגרים שצפויה להיות כוח האכיפה הפדרלי הגדול בהיסטוריה. הסתה נגד מהגרים היא אחת מאבני היסוד המרכזיות בתעמולה שהחזירה את העברייני דונלד טראמפ לכס הנשיאות בארה"ב. בקמפיין גיוס של המשרד לביטחון לאומי ברשתות החברתיות נעשה שימוש במסרים השואבים מספרות ניאון-נאצית ובסיסמאות של תנועות עליונות לבנה".

מליסה ג'ירה, "ניו-ריפובליק", 14.8

מכתבים למערכת

עוד על רצח עודה הד'אלין

אנו, חברות הארגון הפמיניסטי החיפאי "אשה לאשה", יצאנו בשבוע שעבר לביקור סולידריות בכפר אֶם-אל-ח'יר שבמקבץ הכפרים מְסַאפֶר יָטָא בדרום הר חברון. ביקרנו בכפר בעקבות הרצח המזועזע של בן הכפר, עוֹדָה הַד'אֵלִין, בידי המתנחל ינון לוי. עוֹדָה היה מורה לאנגלית, פעיל למען השלום וזכויות העם הפלסטיני ושחקן כדורגל. אב לשלושה: יֵטֶן, מְחַמֵד ופְנָאן בן 7 חודשים.

כשהגענו למקום, הוזמנו להתיישב בגן המשחקים הקטן של המרכז הקהילתי. אחת מפעילות "אשה לאשה" השמיעה קולות מצחיקים לילדה שביקשה שוב ושוב "כמאן, כמאן" (עוד).

אחיו של עוֹדָה סיפר לנו שהוא נרצח בעודו מצלם את המתנחל ינון לוי מנסה לפרוץ בכפר דרך בין המאחו החדש שנבנה להתנחלות כרמל. "הוא צילם אותו ואת אנשי הכפר שניסו לעכב אותו עד להגעת הצבא והמשטרה", הוסיף. עודה נרצח מכדור אקדחו של לוי, כשהטלפון שלו בידו האחת - ולמעשה צילם את הרצח של עצמו, ובנו, חמודי בידו השנייה. חובש, מתנדב בינלאומי, שהיה במקום ניסה להחיותו, וכשלא הצליח, נשאו אותו התושבים להתנחלות כרמל בבקשה שיוזמינו אמבולנס. כשהגיע לבית החולים, כבר היה מאוחר מדי. עוד הוסיף אחיו, המבכה את מותו, פרטים נוראים שלא אחלוק פה (סרטון השיחה איתו יעלה ליוטיוב). הכפר סובל ממחסור חמור בתשתיות: מים, ביוב וחשמל. האח: "הוא [ינון לוי] רצח לא רק את עודה. הוא רצח את כל המשפחה, את כל הקהילה. הלב שלי שבור".

לאחר מכן הוא הוביל אותנו למקום המדויק שבו נרצח אחיו, בגן המשחקים בו ישבנו. על הגדר היה תלוי ציור בד עם דיוקנו, אותו תרם פעיל חד"ש ומק"י מתל-אביב, האמן תומר טולדנו, שגם כתב עליו: "צדק לעודה".

הגענו גם לסוכת האבלות של נשות הכפר, ביניהן אמו ואלמנתו, הַנְאָדִי. סביב הסוכה שיחקו ילדות וילדים. התיישבנו על המזונים והקשבנו לסיפוריהן על הרצח ועל ההתנכלות של מתנחל נוסף, שכללה אלימות מינית. הַנְאָדִי ספרה שעודה היה מרכז הכפר ושלמד רבים מילדי הכפר אנגלית. היא הוסיפה שילדיה לא מעכלים שאביהם מת: "הם שואלים אותי שוב ושוב: איפה אבא? מה אני אמורה לומר?". נפרדנו בחיבוק ובהבטחה שנשתף רבים ככל האפשר במידע ובזעם על הרצח הנפשע. אללה ירחמו. יהי זכרו מהפכה!

עלמא ה"ב, חיפה

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

פשעי המלחמה מתרבים ומתרחבים - אך כך גם ההתנגדות להם בישראל

הגיהנום מתגלה בעזה בכל צורותיו

שישה נוספים מקליעים מצופי מתכת, שלושה משברי כדורים חיים, וחמישה נפגעו כתוצאה מחשיפה לגז מדמיע. מקורות מקומיים דיווחו כי כוחות הכיבוש עצרו לפחות שלושה אזרחים לאחר שפרצו לחנות במרכז רמאללה והחרימו את כל תכולתה. עוד נמסר כי כלי רכב של עיתונאים נפגעו מירי כדורי גומי. חיילי הכיבוש השתלטו על גגות כמה מבנים בעיר, ודיכאו את המשתתפים בציון היום הלאומי להשבת גופות החללים הפלסטינים המוחזקות בידי ישראל. ציון כי יותר מאלף אזרחים פלסטינים נהרגו במתקפות ישראליות בגדה המערבית מאז 7 באוקטובר.

ההתנגדות בתוך ישראל גוברת

רבות הפגינו השבוע ברחבי הארץ נגד המלחמה ולמען הסכם לשחרור החטופים (ר' עמ' 10). אלפי יהודים וערבים התכנסו בשבת (23.8) בכיכר הבימה בתל אביב בקריאה לעצור את המלחמה ולהפסיק את הרעבת רצועת עזה. בהפגנה, אותה ארגנה ועדת המעקב העליונה של הציבור הערבי בישראל בתמיכת שותפות השלום, בלטו פעילי מק"י, חד"ש, שלום עכשיו, שוכרים שתיקה, עומדים ביחד, מסתכלים לכיבוש בעיניים, פורום המשפחות השכולות הישראלי-פלסטיני וארגונים שונים לזכויות אדם ולשלום. המפגינים נשאו שלטים בעברית, בערבית ובאנגלית עליהם נכתב: "די לרצח העם", "סרכו", "יהודים וערבים נגד הפשיזם", "יהודים וערבים מסרבים להיות אויבים", ועוד. רבים מהמפגינים הניפו תמונות של ילדים עזתיים מורעבים. בין השאר קראו המפגינים: "מעזה לג'נין" – מספיק להרוג ילדים, ו"לא נמות בשירות ההתנחלות", "בעזה ובשדות ילדות רוצות לחיות" ו"לא נמות ולא נמית בשירות ארצות הברית".

במהלך ההפגנה איים קצין משטרה להחרים את מערכת ההגברה בטענה שהיא "מסכנת את המפגינים". צעד זה ננקט, לאחר שמשטרת ישראל ביטלה יממה קודם לכן את האישור לצעדה שתוכננה להתקיים לפני העצרת מכיכר דיזנגוף לכיכר הבימה. בתום העצרת הכריזה המשטרה כי המפגינים שנתרו בכיכר משתתפים ב"התקהלות בלתי חוקית", ואף עצרה פעילת חד"ש "בגין הסתה". הפעילה שוחררה כעבור כמה שעות.

יו"ר ועדת המעקב, מוחמד ברכה, היה הנואם המרכזי בעצרת. עוד נאמו במחאת האלפים השחקנית והמחזאית שירה גפן; יו"ר הוועד הארצי של הרשויות המקומיות הערביות וראש עיריית סח'נין, מאזן גנאים; יו"ר רופאים לזכויות אדם, ד"ר לינה קאסם; וסרבנית הכיבוש אלה קידר-גרינברג.

בנאומו קרא ברכה לסיום מלחמת ההשמדה ולהכרה בזכויות הלאומיות של העם הפלסטיני להקמת מדינה עצמאית בצד ישראל. "אנו קוראים להסכם מידי להפסקת המלחמה ולשחרור כל החטופים המוחזקים בעזה תמורת כל האסירים הפלסטינים", הדגיש. ברכה שאל במחאה: "איך ישנם יהודים שאינם מתחללים כשהמנהיגים מבצעים הרעבה, טרנספור ורצח עם בשמם? איך ראש ממשלה נשאר בתפקידו כשהוא קורא להרעבה ולרצח עם?".

א. בן יאיר

כוחות צבא הכיבוש תקפו השבוע (24.8) פעמיים את בית החולים נאסר בח'אן יונס. לפי דיווחים של סוכנות הידיעות הפלסטינית "ופא", תחילה הותקפה הקומה הרביעית של המוסד הרפואי ובהמשך הותקפו צוותים רפואיים שבאו לטפל בנפגעים. בית החולים בח'אן יונס הוא היחיד הפועל בדרום הרצועה. ההנהלה מסרה כי 20 בני אדם נהרגו בתקיפה, בהם חמישה עיתונאים. כמו כן דווח על פצועים רבים – לרבות עיתונאים ואנשי צוותים רפואיים. בין ההרוגים נמנים הצלמים חוסאם אל-מסרי מרשת "אל-ג'זירה", מוחמד סלאמה מסוכנות רויטרס, מרים אבו דקה מסוכנות AP, ואחמד אבו עזיז ומועזא אבו טהא מ-Middle East Eye. כמה עיתונאים נפצעו.

התקיפה, שתועדה היטב בסרטון שהופץ ברשת, גררה גינויים תקיפים בארץ ובעולם. איגוד העיתונאים הפלסטינים האשים את צבא הכיבוש בביצוע "טבח מחריד נוסף נגד העיתונות הפלסטינית". מחד"ש נמסר: "שוב פתח הצבא באש ללא אבחנה כלפי אזרחים, והפעם הפציץ בשידור חי את בית החולים נאסר בח'אן יונס. ממשלת ההשמדה ממשיכה לרצוח בעזתים בחסינות מוחלטת ובשידור חי, בעוד התקשורת הישראלית הממוסדת שותקת. את רצח העם בעזה חייבים לעצור – עכשיו". באותו ערב ארגנה חד"ש משמרת מחאה מול בית החולים איכילוב בתל אביב (ר' עמ' 4).

לפי משרד הבריאות בעזה, מתחילת המלחמה נהרגו 62,819 בני אדם ו-158,629 נפצעו. כן נמסר כי מאז 18 במרס השנה, מועד הפרת הסכם הפסקת האש בידי ישראל, נמנו 10,975 הרוגים ו-46,588 פצועים. בבתי החולים ברצועה נרשמו השבוע מקרי מוות נוספים כתוצאה מרעב ותת-תזונה. מספר מקרי המוות מסיבות אלה עלה ל-303, בהם 117 ילדים. סוכנות אונר"א התריעה כי שיעור תת-התזונה בקרב ילדים מתחת לגיל חמש הוכפל בין מרס ליוני, בעקבות המצור הנמשך. ארגון הבריאות העולמי הודיע כי שיעורי תת-התזונה בעזה הגיעו לממדים מדאיגים, וכי המצור המכוון ועיכוב הסיוע גרמו לאובדן חייהם של רבים. לפי הארגון, אחד מכל חמישה ילדים מתחת לגיל חמש בעיר עזה סובל כעת מתת תזונה חמורה.

על רקע זה אמר השבוע נציב אונר"א, פיליפ לזאריני, כי "הגיהנום מתגלה בעזה בכל צורותיו". לדבריו, הסיבה לקריאה העולמית "לעולם לא עוד" חוזרת ומתרחשת במתכוון, ו"זה ימשיך לרדוף את העולם". הוא הדגיש כי "הכחשה היא הצורה הנוראה ביותר של שלילת האנושיות". לזאריני קרא לממשלת ישראל להפסיק להפיץ נרטיבים הסותרים את המציאות, ולאפשר לארגונים הומניטריים להעביר סיוע ללא מגבלות. הוא תבע לאפשר לעיתונאים בינלאומיים לסקר באופן עצמאי את המתרחש ברצועה. "כל שעה שחולפת גובה מחיר כבד", הדגיש.

פשעי מלחמה גם בגדה המערבית

מלחמת ההשמדה התעצמה השבוע גם בגדה המערבית. כוחות צבא פשטו (26.8) על מרכז רמאללה ועל העיירה אל-בירה, בלב שטחי A. לפי סוכנות הידיעות הפלסטינית "ופא", 24 אזרחים נפצעו מירי חי, מקליעים מצופי מתכת ומגז מדמיע. הסהר האדום הפלסטיני מסר כי שבעה נפצעו מירי חי,

הפגינו נגד הרג צוותי רפואה ועיתונאים

בעזה. בשיתוף איגוד העיתונאים הפלסטינים, פרסם הארגון את הרשימה המלאה של אנשי התקשורת שנהרגו ברצועה וגיינה את הקטל הנמשך.

60 שנה ל'זו הדרך'

הגיליון הראשון של 'זו הדרך'

השבוע לפני 60 שנה, ב-26 באוגוסט 1965, ראה אור הגיליון הראשון של "זו הדרך". בעמוד השער של השבועון החדש: "עם הגיליון הראשון", מחאות בעקבות הגעת שגריר הרפובליקה הגרמנית החדש, רולף פאולס, בעבר קצין בצבא הנאצי, התפרעויות גזעניות נגד התושבים הערבים ברמלה ו"לימין הרופאים במאבקם", על המערכה של המתמחים (כבר אז!) לשכר הולם. מדוע פורסם שבועון "זו הדרך" לראשונה

משמרת מחאה ביוזמת חד"ש נערכה בשני (25.8) מול בית החולים איכילוב בתל אביב. עשרות המפגינים מחו נגד התקיפה של כוחות הכיבוש בעטיה נהרגו 20 פלסטינים ונפצעו עשרות, בהם עובדי צוותי רפואה ותקשורת בבית החולים נאסר בח'אן ינוס. המוחים קראו לשים סוף למדיניות ההרס וההרג, להפסיק את הפגיעה בעובדי הרפואה, הסיוע והתקשורת – ולסיים את מלחמת ההשמדה בעסקה של 'כולם תמורת כולם'.

ברביעי (27.8) התקיימה מחאה נוספת של אנשי רפואה מול משרדי ההסתדרות הרפואית (הר"י) ברמת גן. בקריאה של עמותת רופאים לזכויות אדם (רל"א) להצטרף להפגנה נגד ההשמדה בעזה נכתב: "מאז 7 באוקטובר נהרגו בעזה מעל 60,000 איש ואישה וכ-155,000 נפצעו. ההרעבה ההרג, והרס התשתיות אינם פוסקים, ובמסגרתם כ-94% מבתי החולים ברצועה הושמדו, ניוקו או נהרסו. ההרס כולל הפצצת בתי חולים, חיסול צוותי סיוע ופרמדיקים, רצח אחים, אחיות, רופאים ורופאות והשמדת ציוד רפואי... כנשות וכאנשי רפואה, אנו רואים ורואות בהרס תשתיות הרפואה ובהרג של אנשי רפואה וסיוע חוליה בשרשרת פעולות שמטרתן מניעת האפשרות של העם הפלסטיני להתקיים ולהשתקם, בגוף וברוח, מן האסון הנוכחי".

עוד הודגש בקריאה: "הרס שיטתי של מערכת הבריאות בעזה – הכולל פגיעה בבתי חולים, מרפאות וצוותי רפואה – מהווה מתקפה ישירה על הניטרליות הרפואית, בסתירה מוחלטת להתחייבויות האתיות של הר"י".

במכתב שנשלח השבוע קראו רופאים להר"י לתמוך בחקירה בינלאומית עצמאית של כלל מתקני הכליאה שבהם ניתנים שירותים רפואיים; להבטיח פרסום שקוף של הממצאים בפני הקהילה הרפואית בעולם; להגן על חושפי שחיתויות המתירעים על הפרות אתיות; ולהתנגד בפומבי לפגיעה בצוותי רפואה ובתשתיות רפואיות בעזה. "האמינות של האתיקה הרפואית נמדדת במעשים, לא בהצהרות. זה הזמן של הר"י ליישם את הקוד האתי שלה בהגנה על כבוד האדם והרפואה מול עיניים, שלילת טיפול רפואי והתקפה מתמשכת על מערכת הבריאות בעזה", הוסיפו.

לראשונה מאז החל הקטל ברצועת עזה של אנשי תקשורת בידי כוחות הכיבוש, פרסם ארגון העיתונאים והעיתונאיות הודעת גינוי. לפי ההודעה, הארגון "מזועזע עמוקות מהרג העיתונאים במתחם בית החולים נאסר". עוד הביעו תקווה "שבהינתן התוצאה המרה ותכיפות הפגיעות באנשי תקשורת לאחרונה, אנו מצפים מזה"ל לקיים חקירה מעמיקה של האירוע, עם דגש בבחינת שיטות הפעולה והנהלים שלפיהם פועלים כוחות הקרקע והאוויר בלב אוכלוסייה אזרחית - חקירה שתוצאותיה ולקחיה יוצגו לציבור בשקיפות מלאה".

ארגון העיתונאים הדגיש כי הוא "עומד לצד חברותיו וחבריו למקצוע במאמציהם לעמוד במשימת איסוף המידע והדיווח לציבור. מעבר לחשיבות הערכית והאנושית בהקפדה על שלומם של חפים מפשע בכלל, לרבות שליחי ציבור העושים את עבודתם - מדובר בנזק עצום ובלתי הפיך למדינת ישראל. קל וחומר משעה שהרשויות עומדות בסירובן לאפשר כניסת צוותי סיקור זרים ובלתי-תלויים לאזורי הלחימה ברצועת עזה".

יצוין שעל פי הפדרציה הבינלאומית של העיתונאים, המאגדת את ארגונים העיתונאים בכל העולם, לפחות 219 עיתונאים ואנשי תקשורת פלסטינים נהרגו במהלך המלחמה

ב-1965? המאמר "עם הגיליון הראשון" נותן את תשובת המערכת: "הננו מגישים לקוראים את הגיליון הראשון של 'זו הדרך', אשר ישמש מעתה ביטאונה של מק"י בשפה העברית. ביטאונה לשעבר של מק"י, 'קול העם' חדל להיות ביטאונה של המפלגה הקומוניסטית הישראלית היהודית-ערבית, מאחר שהשתלטה עליו קבוצה, שפרשה מהמפלגה ומערערת על יסודותיה הפוליטיים והרעיוניים של מק"י".

ראשית "קול העם" כירחון מחתרתי בעת השלטון הקולוניאלי הבריטי. בעיצומה של מלחמת העולם השנייה, משנת 1942, החל "קול העם" להופיע כשבועון. אולם רק בעקבות מאבקים רבים, ציבוריים ומשפטיים, העניק משרד הפנים המנדטורי רישיון להופעתו. הגיליון החוקי הראשון יצא לאור ב-20 בדצמבר 1944. כעבור שלוש שנים החל בהופעתו כעיתון יומי. המשיך להופיע כיומון. אך בעשור שבין 1965 ל-1975 הוחזק העיתון בידי פורשי מק"י בראשות משה סנה ושמואל מיקוניס. בעקבות התערבות בית המשפט, קיבלו הפורשים לידיהם לבד מהעיתון, גם את רכוש המפלגה ומועדוניה, את חשבונות הבנק ואף את השם מק"י. קבוצת מיקוניס-סנה תמכה בציונות ואף בכיבוש השטחים הפלסטיניים ב-1967.

קבוצה זו התפוגגה ב-1973, אך "קול העם" הדועך המשיך להופיע עוד כשנתיים – עד שנסגר. "זו הדרך", כעת השבועון הוותיק בשפה העברית בישראל, כונה בראשית דרכו "ביטאון רק"ח" – הרשימה הקומוניסטית החדשה, השם שכפה בית המשפט. על רקע זה ניתן להבין את המשפט שנכתב בגיליון הראשון לפני 60 שנה: "רק אויבי הפועלים והעמים היו מעוניינים בפילוג המפלגה הקומוניסטית הישראלית. אך הם לא הצליחו לפלגה על בסיס לאומי. נשמרה האחדות היהודית-ערבית של מפלגתנו ונשמור עליה בעל בבת-עיןנו".

עוד הובטח בגיליון הראשון כי "זו הדרך" יהיה שופר השלום הישראלי-ערבי על בסיס הכרה הדדית בזכויות הלאומיות של שני עמי הארץ, למען מניעת התערבות של מעצמות המערב האימפריאליסטיות, המעוניינות בהנצחת הסכסוך הישראלי-ערבי. 'זו הדרך' יהיה קולו של העם העובד בישראל, יבטא את מאווייו ומאבקיו תוך פרספקטיבה ברורה לעתיד טוב יותר – פרספקטיבה סוציאליסטית". לאחר שישה עשורים ניתן לסכם ש"זו הדרך" עמד בהבטחותיו.

לקראת ה-1 בספטמבר: כיצד מורה מודעת יכולה לצאת מהפלונטר?

חוזרים ללימודים בצל ג'נוסייד

ללא התייחסות מפורשת לפשעים המבוצעים בעזה בשמנו. מורה אשר מודע למלוא חומרת המצב בעזה, צריך לדון, או לפחות להעלות, את חשיבות הנושא דרך הצגת שאלות ושימוש באקטואליה. זו הדרך היחידה האפשרית כרגע במסגרת ההגבלות הרבות הקיימות על חופש הביטוי של אנשי חינוך והוראה, אך זו דרך הכרחית.

לאחרונה השתתפתי בהשתלמות חינוכית של "דרור בתי חינוך" מבית תנועת הבוגרים של הנוער העובד והלומד "דרור ישראל". בסמינר נלמדו נושאים קשורים בגישת "הפדגוגיה החברתית" המשלבת חינוך ביקורתי, חינוך אוטופיסטי וחינוך חברתי. מנסחי הרעיון החינוכי רואים בפדגוגיה החברתית קטליזטור עתידי לשינוי חברתי-כלכלי במציאות הישראלית. זאת ביצירת קשרים משמעותיים בין מורים ותלמידים, בבניית קבוצות חברתיות בתוך כיתות הלימוד, בשבירת שיטות הלימוד המסורתיות ואפילו מבנה הכיתה המסורתי והחלפתם בגישה הוליסטית חברתית.

לשיטת ההוגים, החינוך כשלעצמו מעורר במציאות קשה תקווה רדיקלית, כפי שהגדיר אותה הפילוסוף ג'ונתן ליר. כל בוקר בוחרים מורים ומורות להאמין באדם, בתלמידה ובתלמיד, ללמדם נושאים מעניינים ולרקום עמם קשרים משמעותיים. במערכת החינוך הישראלית ישנם מורים בעלי עמוד שדרה חזק, יכולות אינטלקטואליות גבוהות ומסוגלות רגשית מצויינת היכולים להרחיב את היריעה החינוכית ולחולל שינוי חברתי. הפחד מפני רדיפה הוא אמיתי: השלטון רואה בשיח כיתתי סכנה פוטנציאלית ליציבות השלטון. חייה של מחנכת במערכת החינוך הישראלית בשנת 2025 הם בגדר בלתי אפשריים וכל יום הוא מאבק חדש לקיום מערכת חינוך ציבורית איכותית.

המורים הם בעלי ברית

ההורים למדו ב-30 השנים האחרונות לראות באנשי החינוך וההוראה נותני שירות, והם הגבילו את ידיהם ואת רגליהם. אך על ההורים לשנות לגמרי את תפיסתם לגבי המורים ולראות בהם בעלי ברית היכולים לייצר שינוי חברתי משמעותי ולכן יש לחזקם ולתגמלם. רק כך ניתן יהיה למשוך מורים מצוינים חדשים שייגדלו דורות של תלמידות ותלמידים דמוקרטיים. זו תובנה חשובה שחלחלה בקרב מעגלי המחאה בזמן שביתת המורים בשנה האחרונה.

המדינאי הסוציאליסט ז'אן ז'ה, שר החינוך והאומנויות בממשלת החזית הפופולרית של ראש הממשלה לאון בלוס בשנים 1936-1939, חולל רפורמות משמעותיות במערכת החינוך הצרפתית: הארכת חובת הלימודים מגיל 13 לגיל 14, קידום שוויון הזדמנויות לכל השכבות החברתיות כולל הקלה בקבלה לבתי ספר תיכוניים, חיזוק החינוך האזרחי-רפובליקאי שמדגיש את ערכי החירות והשוויון נוכח עליית הפשיזם באירופה, ורפורמה במבנה בתי הספר שצמצמה את הפער בין בתי ספר יסודיים לבתי ספר תיכוניים.

בתי הספר יכולים להיות אתרים לשינוי חברתי, לחשיבה ולדיון. לשם כך על המורים להשתחרר מהמגבלות שמטיל השלטון הדכאני, לחשוף את המציאות האיומה בעזה וללמד את התלמידים גם כיצד להתנגד ואין להיאבק על זכויותיהם.

רוי רזנברג

בחודשים האחרונים מתנהל בישראל דיון אקדמי-תקשורתי בדבר היקף ואופי המלחמה בעזה. על אף ולמרות ראיות חדות וברורות בדבר הנעשה בעזה, מתקשה הקונצנזוס הציבורי הישראלי להכיל את הטענה כי ישראל מבצעת רצח עם בעזה. התקשורת משתפת עם כך פעולה: מציגה את הקמת מחנה הריכוז בעזה "כעיר הומניטרית" ומנהלת דיון: יש או אין רעב בעזה; והאם התמונות אמיתיות או תוצר של בינה מלאכותית. זרוע המדיה החדשה והמפותחת של הצבא הישראלי מקפידה להפיץ סרטונים ותמונות של סיוע מזון מונצח מן האוויר לחופי עזה. הפקרת החטופים במנהרות והרעב הכבד והכרוני בעזה הם אשמת חמאס בלבד, כמובן.

מערכת החינוך הישראלית מתפקעת וקורסת תחת כשלים רבים ובראשם - מחסור קריטי במורים ובמנהלים. השבוע ציטט כתב "דה מרקר" ליאור דטל את מנכ"ל משרד החינוך מאיר שמעוני אומר באחד הדיונים: "המחסור במורים לא יהיה דרמטי יותר מבשנה שעברה. המיקוד יהיה בתל אביב וקצת ברשויות במרכז הארץ". המחסור ארוך השנים נובע מהשכר הנמוך המשולם למורים ולמנהלים, שאינו תואם את היקף העבודה המוטל על כתפיהם, מתנאי עבודה בלתי אפשריים (כיתות ענקיות, חנק בירוקרטי), מהתערבות בוטה בתכני הלימוד ועוד. מעמד המורה נמצא בשפל של כל הזמנים, ואילו החדרת התכנים הלאומניים גוברת עוד ועוד.

אך גם בתהום יש עוד לאן להידרדר. המערכת היום מוחזקת בזכות העבודה הקשה והסיזיפית של עשרות אלפי מורות ומורים שיכולתם נמתחת עד קצה הגבול ומעבר לכך. הנוהג הקלוקל המאפשר לוותר על מקצועות לימוד כיוון שלא נמצאו מורים שילמדו אותם, ימשיך ויחריף. מורים ותיקים וחדשים יפרשו ובכיתות הלימוד ילמדו 50 תלמידים ואולי אפילו יותר. כבר כיום ניתן למצוא מצבים בהם מחנכת אחת אחראית לשתי כיתות ויותר. הפרטת מערכת החינוך וההפיכה החינוכית שהגה פורום קהלת מואצות בחסות מלחמת ההשמדה בעזה, שגוזלת משאבים רבים ומערערת מורים ותלמידים רבים.

המורים חוששים

מלחמת השמדה, מאות מפונים ומערכות ציבוריות קורסות - זו המציאות של רכבות מורים שיתחילו את שנת הלימודים הקרובה בשבוע הבא. תופעת ההשתקה במערכת החינוך - תביעות, פיטורים ואיומים שברה שיאים בשנתיים האחרונות, ומורים חוששים יותר מתמיד למקום עבודתם. מורים הרואים נכוחה את המציאות נדרשים למעול בתפקידם, לבלום את פיהם ולא לעסוק בזוועות המתרחשות מרחק קצר ממרכז הארץ. החינוך החברתי-ביקורתי מפנה את מקומו לסיוע ולתמיכה חשובים כשלעצמם במצוקות רגשיות של אלפי תלמידים שהוריהם נשלחו לבצע פשעים בעזה הנצורה. כיצד יכולה מורה לצאת מהפלונטר הזה?

חוזר מנכ"ל משרד החינוך משנת 2016 "מתיר ואף מעודד ניהול דיונים פוליטיים בכיתות, תוך שקילת עמדות ללא ניסיון לשדל או לכפות דעה, ולהפך - תעמולה פוליטית אסורה". השיח בבתי הספר בנושא המלחמה ברובו עוסק ברגשות ובניהולם. בבתי ספר בעלי נטיות לאומניות מדברים על "צדקת הדרך" או בהכרח בכיבוש עזה. בתי ספר ליברליים-דמוקרטים נוטים לדון בחשיבות מגילת העצמאות וערכיה

ענבל חרמוני בוועידת איגוד העובדות והעובדים הסוציאליים בשנת 2023 (צילום: דף הפייסבוק של חרמוני)

להפיכה המשטרית השפעה דרמטית על מעמד העובדים

יש לבחור בין כיבוש לשיקום החברה

בשלב זה אין חולק שיושבי ראש ועדות בכנסת מנהלים אותן בכוחנות כאילו הן רכוש פרטי שלהם. שר המשפטים מבטל את סמכות היועצת המשפטית ואת סמכותו של בית המשפט העליון; שר הביטחון עושה דה לגיטימציה לרמטכ"ל והממשלה אינה שועה להמלצות החד-משמעיות של הדרגים הצבאיים; המשטרה פועלת יותר ויותר כמיליציה של אדם אחד; ושר האוצר מפגין חוסר דאגה והיעדר מופגן של חזון עבור כלל תושבי מדינת ישראל.

השירות הציבורי קורס

בעוד כל זה מתרחש, ולא בלי קשר, השירותים האזרחיים בישראל בהתפוררות ובהתפרקות. לא מועברים כספים שהובטחו לשיקום יישובי העוטף ויישובי הצפון; שירותי בריאות הנפש והרווחה קורסים תחת הנטל; האלימות בחברה הישראלית גואה; מספר תאונות הדרכים עולה; והמצב הכלכלי נהיה קשה יותר עד בלתי אפשרי עבור אנשים החיים בעוני ועבור מעמד הביניים.

כאשת איגוד מקצועי, אני מוצאת לנכון להתריע שההפיכה המשטרית, המצב הכלכלי הקשה שאנחנו רק בתחילת השלכותיו, והבידוד העולמי שישראל חווה - לכל אלה השפעה שלילית דרמטית על מעמד העובדים בישראל.

זאת נוסף לתפיסת הממשלתית הנוכחית, השואפת להחליש את ארגוני העובדים, לבטל את זכות השביתה ולרכז את הכוח אצל מתי מעט בעלי הון. זה אינו סוד המוסתר מעיני הציבור או השערה פראית, אלא מדיניות סדורה ומוצהרת.

מחר נעשה שימוש בזכות הצעקה שלנו. בתקופה הקרובה ימשיכו לנסות לשבור אותנו, ינסו להשתיק את מי שיתנגד, יעבדו קשה בלהחליש אותנו ובלהפריד בינינו. אבל אני מאמינה בנו! או כדברי שאול טשרניחובסקי: "זו אֵנִי הַחֹלֶם שֶׁ, כִּי בְּאֶדָם אֶאֱמִין, כִּי עוֹדֵנִי מֵאֲמִין בָּךְ".

ענבל חרמוני

מדבריה בהפגנה לשחרור החטופים

ונגד המלחמה שנערכה בכפר סבא, 16.8

שמי ענבל חרמוני. אני עובדת סוציאלית ויו"ר איגוד העובדות והעובדים הסוציאליים בישראל. זו שעה של הכרעה באשר לדמותה של מדינת ישראל ובאשר לחיי החטופים, החיילים ורבבות עזתים חפים מפשע. בשעה כזו מחובתי, מחובתנו, לעשות שימוש בכל דרך שאינה אלימה על מנת לעצור את הסיוט בו אנו נמצאים בשנתיים האחרונות.

מחר, 17 באוגוסט, יתקיים יום השבתה אזרחי, שכולל מתאות בכל הארץ לאורך כל היום והלילה. אני אהיה שם וקוראת לכולם להצטרף. המלחמה בעזה נמשכת זמן רב מדי, ללא אופק לסיומה, תוך כדי הפקרת החטופים לגורלם, ללא אסטרטגיית יציאה וללא כל אופק מדיני. כל זאת בכוונת מכוון, וזו לא טעות - זו מדיניות!

מי שמובילים אותנו לאבדון, מקריבים בדרך את החיילים בסדר ובמילואים. אלה אותם חברי ממשלה ששולחים אחרים למלחמה אכזרית וחסרת תוחלת, הפוצעת את נפשם וגופם של רבים כל כך ומפרקת משפחות רבות. הם גם אלה האחראים לפירוק המערכות הציבוריות. בראשן מערכות הרווחה והבריאות, אמורות לדאוג לאותם חיילים ומשפחות המהלכים בינינו פצועי נפש וגוף. בושה!

הנקמה לא הובילה אותנו לשום מקום

7 באוקטובר ייזכר לעד כיום אסון נורא, בו מחבלי החמאס רצחו, אנסו, הרגו, חטפו ופצעו אלפים מתושבי ישראל. אך ההרג, הקטל והיעדר האנושיות של ה"נוחבות" לא יכולים להיות בשום פנים ואופן הצדקה להרג רבבות תושבים בעזה, ליצירת מצב של רעב, צמא, היעדר תרופות ומוות של תינוקות מרעב ומחוס.

נקמה מעולם לא הולידה שקט ושלווה. פגיעה בחפים מפשע מעולם לא קידמה את האנושות למקומות טובים. מעגל דמים לעולם יזין את עצמו. על החברה הישראלית לקבל החלטה: האם אנו רוצים לחיות במדינה העסוקה בנקם במקום בשיקום? בהרג במקום בהחלמה? בכיבוש במקום בכנייה? בפגיעה בחפים מפשע במקום בהצלת חטופים?

בצד המלחמה האינסופית, ממשיכים חברי הקואליציה, לצערי כמעט באין מפריע, לקדם את ההפיכה המשטרית.

רוזה לוקסמבורג כיום - מלחמות וסרבנות

התיאורטי של הסטליניזם, אשר בבסיסו הייתה ההנחה שאפשרי סוציאליזם בלי דמוקרטיה. גם כאן ניתן לראות את יכולתה של לוקסמבורג לזהות את האיום, לסמן אותו ולהיערך אליו מבחינה תאורטית ופוליטית עוד לפני שהוא מתרחש.

להילחם על המפלגה

מחברת הספר, דנה מילס, פתחה את דבריה בציטוט של ממאמר של לוקסמבורג מ-1913, אותו היא חתמה במילים: "ברגע הנוכחי של טירוף חימוש ואורגניזם מלחמה, רק החלטה של מעמד הפועלים להיאבק, רק היכולת והנכונות שלו לפעולות לוחמניות רבות עוצמה יוכלו לשמר את השלום העולמי ולעצור את סכנת התבועה העולמית". מילס ציינה כי כשהחלה לעבוד על הגרסה העברית לספר, המונח אורגניזם המלחמה נראה לה פחות אמיתי ממה שהוא עכשיו, והקשר בין קפיטליזם, אימפריאליזם ומיליטריזם, עליו כתבה תיאורטית, קל הרבה יותר להבנה במציאות של היום.

ללוקסמבורג, כאחת הראשונות במרקסיזם שביקרה את האימפריאליזם, ומהראשונות בו שטענו שהאימפריאליזם הוא פריצת השווקים החוצה, הייתה הבנה עמוקה של הקשר בין קפיטליזם, אימפריאליזם ומיליטריזם, הדגישה מילס, וציינה כי בניגוד לאמירה כי "אין מנצחים במלחמות", המציאות היא כי ישנם רבים שמרוויחים הרבה ממלחמות ומהימשכותן, וכי מתפקידנו להאיר עניין זה.

נקודה חשובה בתפיסתה של לוקסמבורג, עליה התעכבה מילס, הייתה יחסה לדמוקרטיה הפרלמנטרית. במהלך חייה הייתה לוקסמבורג שותפה במפלגות שלא מעטים ממנהיגיהן הוצאו להורג על פעילותם הפוליטית. הדבר מבטא אמונה עמוקה מאוד בדמוקרטיה פרלמנטרית ובכוחה של המפלגה. על רקע מה שמילס מזהה במעגלים בשמאל שבהם יש אובדן אמונה בגורמים אלה, היא הדגישה כי אסור לנו לוותר על המפלגה, שכן היא יכולה לייצג אותנו בפרלמנט: "אם אנחנו לא נהיה שם - אנשים אחרים ישמחו להיכנס ולעשות שינויים מאוד בקלות". לדבריה אחת התובנות שעלו אצלה בזמן כתיבת הספר היא "שיש גוף מהפכני בעולם - וזה הימין. הימין הפופוליסטי יודע להתארגן יפה מאוד בצורה בינלאומית ולעשות מהפכות". מסיבה זו, דווקא בתקופה הזו הדגישה מילס את הצורך להילחם על המפלגה.

מילס ציינה כי אחת התובנות החשובות של לוקסמבורג הייתה קשורה בנושא הסירוב. לוקסמבורג הבינה שמרקסיזם לא מתקיים ביקום משל עצמו, ושבתוך הקשר בין הקפיטליזם לאימפריאליזם, ובינו לבין מיליטריזם, הנקודה הדיאלקטית שיכולה להפיל את השיטה היא סירוב: "אם רוצים לפרק את הקשר הגורדי בין שלוש המערכות הללו, שנראו בזמנו - ובמידה רבה יותר נראות היום - כבלתי ניתנות לתבוסה, זה מתוך המיליטריזם ומתוך סירוב". לדבריה, בשנתיים האחרונות היא רואה זאת בבירור במסגרת עבודתה ברשת "מסרבות": הצעירים ברשת מבינים באופן אינטואיטיבי ששירות צבאי פירושו שירות לסדר היום המיליטריסטי הישראלי - סדר יום שנחשב אולי לקונצנזוס הרחב ביותר בחברה, ואשר משרת אינספור מערכות סביבו. לכן, הוא אחד הנדבכים שהכי קשה למגר בחברה הישראלית. סירוב, לשיטתה של לוקסמבורג, הוא הרגע הראשון בו אפשר להתחיל לפרק את הדבר הגדול הזה - הסדר הקיים.

אדם אלי

לפני שבועיים (14.8) נערך בגדה השמאלית בתל אביב אירוע חגיגי לרגל צאת המהדורה העברית של הספר "רוזה לוקסמבורג" (הוצאת גמא), בו לקחו חלק ח"כ לשעבר דב חנין והמחברת דנה מילס. מנחה האירוע, רענן שמש פורשנר, פתח בהתייחסות לעובדה שלוקסמבורג נשפטה על התנגדותה למלחמת העולם הראשונה עוד לפני שזו התחילה. בדרך של השוואה, התייחס בהמשך לתמונת ארכיון של ראשון הדוברים באירוע, ד"ר דב חנין, שפורסמה בעיתון "הארץ" ובה הוא נראה בהפגנה נגד המלחמה בעזה ב-2008. פורשנר, שהשתתף באותה הפגנה, ציין כי גם הפגנה זו התקיימה בשישי בצהריים, 26 בדצמבר, כאשר המבצע "עופרת יצוקה" החל למחרת. גם לפני מלחמת העולם הראשונה, גם לפני "עופרת יצוקה", וגם לפני המלחמה הנוכחית, היו מי שהתריעו בתקיפות נגד המלחמה, אמר שמש-פורשנר, אך התייצבו לימינה כשהחלה. לרב חנין הוא הפנה את השאלה מה איפשר ללוקסמבורג לעמוד במבחן בזמן אמת, ואפילו עוד לפני שהמלחמה פרצה.

הרלוונטיות של רוזה

ד"ר חנין הצביע על הרלוונטיות של סיפורה והגותה של רוזה לוקסמבורג בימינו. הוא ציין כי בתחילת מלחמת העולם הראשונה חזרו בהן מרבית מפלגות האינטרנציונל השני מהכרזותיהן האנטי-מלחמתיות בשנים שקדמו לה. גם מפלגתה של לוקסמבורג, המפלגה הסוציאל-דמוקרטית הגרמנית, שבחודשים לפני המלחמה הובילה הפגנות אלפים נגד סכנת המלחמה, הצביעה כבר בתחילתה בעדה והצטרפה לצעקות ההמונים ברחובות: 'קדימה לפריס'. מבחינה זו נותרה אז לוקסמבורג כמעט בעמדת יחיד נגד המלחמה, כאשר לא נערכו הפגנות וכמעט לא קמו תנועות סרבנות. וזאת בחברה בה היו מפלגות הפועלים כוח משמעותי.

את ההתנגדות של לוקסמבורג מזהה חנין בראש ובראשונה בהבנה התיאורטית לגבי מקור המלחמה: "בקפיטליזם, מציאות של מלחמה אינה טעות של המערכת אלא אופן הניהול של המערכת, זו הנמצאת במצב של תחרות על שווקים שמולידה בסופו של דבר התנגשויות ומלחמות". מאפיין מרכזי נוסף של לוקסמבורג היה אי-ויתורה על העם הגרמני גם בשיא הגאות של השוביניזם הלאומני: "הפוליטיקה שלה באופן עמוק היא פוליטיקה המונים", הדגיש חנין, והוסיף: "פוליטיקה שמאמינה ביכולת לדבר אל ההמונים, ביכולת לשכנע את ההמונים, לגייס את ההמונים, להפעיל את ההמונים". חנין ציין כי הוא לא נכנס לטקטיקות ולאסטרטגיות הפוליטיות של לוקסמבורג הציעה. אבל מדגיש כי ההבנה העמוקה שהשינוי יכול וצריך להיעשות דרך העם ורק דרך העם היא אמירה עקרונית ועמוקה.

נקודה שלישית אצל לוקסמבורג, ציין חנין, היא הקשר העמוק בין דמוקרטיה וסוציאליזם. על קשר זה הצביעה בביטוי המפורסם ביותר בהערותיה על המהפכה ברוסיה בתחילת 1918. לוקסמבורג, שנמנתה עם מחנה תומכי המהפכה, מתווכחת בו עם הטענה כי אפשרי סוציאליזם ללא דמוקרטיה. ספציפית היא השיבה לטענתו של טרוצקי כי מעולם לא סגדו הקומוניסטים לדמוקרטיה פורמלית. לוקסמבורג כתבה: "אבל גם לא סגדנו אף פעם לסוציאליזם או מרקסיזם. האם אנחנו רשאים להשליך לפח גם את הסוציאליזם וגם את המרקסיזם כשאין הוא נוח בשבילנו?". לדבריה, בסוציאליזם צריכה להיות דמוקרטיה רחבה יותר מזו המוגבלת האופיינית למערכת הבורגנית. זו ביקורת על הגרעין

בשבוע שעבר בניו יורק: מפגינים נגד התערבות ארה"ב בוונצואלה (צילום: רשת טלוור)

הקומוניסטים נגד הנשיא מדורו אך קוראים להגן על המולדת

טראמפ משגר חיילים לוונצואלה

"המדיניות של טראמפ דווקא מעודדת את משטרו של מדורו לחזק את הדיכוי של התנועות העממיות והמהפכניות ואת ארגוני העובדים". במפלגה הקומוניסטית מציינים בימים אלה שנתיים לשלילת הרישום שלה במשרד הפנים ולמעשה הוצאתה מחוץ לחוק, למרות שהיא הוותיקה בין מפלגות הפוליטיות בוונצואלה. במקביל נרשמה מפלגה בעלת אותו שם, אך שמייסדיה גויסו בקרב חברי מפלגת השלטון – המפלגה הסוציאליסטית המאוחדת.

להשתלט על המשאבים

כאמור, הן תומכי מדורו והן מתנגדיו בשורות השמאל באמריקה הלטינית תקפו את הצבת הכוחות האמריקאיים מול ונצואלה. מעיון בעיתוני השמאל בשבוע שחלף עולים לפחות שני הסברים לצעד שנקט ממשל טראמפ.

הראשון, החתירה של חברות הנפט האמריקאיות לשוב ולהשתלט על מקורות האנרגיה הענקיים בוונצואלה. בעיתונים הזכירו את ההסכם שחתם במאי האחרון משרד האוצר האמריקאי עם ממשלת אוקראינה לחיפוש ולכרייה של משאבים מינרליים במדינה מזרח-אירופית זו ולהקמת "קרן השקעות לפיתוח ולשיקומה" – תמורת המשך אספקת נשק ותחמושת. ההסכם יאפשר לארה"ב גישה מועדפת לפרויקטים חדשים של השקעה ופיתוח משאבי הטבע של אוקראינה ובכללם אלומיניום, גרפיט, נפט וגז טבעי. כמו כן, החודש חתמו אזרבייג'ן וארמניה על הסכם שלום בתיווך ארצות-הברית, במהלך פגישה עם טראמפ בבית הלבן. ההסכם כולל זכויות פיתוח בלעדיות לארצות הברית במסדרון יבשתי אסטרטגי בדרום הקווקז, שלדברי הבית הלבן יקל על הגדלת הייצוא של אנרגיה ומשאבים אחרים.

ההסבר השני – החתירה לדחוק את רגליה של סין מהסחר עם אמריקה הלטינית. במשך שנים רבות הייתה ארה"ב שותפת הסחר מספר אחת עם מדינות היבשת. אך מזה עשור תפסה סין את מקומה.

נמרוד עובד

נשיא ארה"ב דונלד טראמפ שב ומתפאר כי בשבעת החודשים הראשונים של נשיאותו "סיים שש מלחמות" ובשל כך הוא ראוי לזכייה בפרס נובל לשלום. אך במציאות טראמפ מבהיר כי צבאו לא ימלא תפקיד בשמירת השלום באוקראינה והוא גם מתרחר מלחמה באמריקה הלטינית.

שלוש אוניות מלחמה אמריקאיות, עם 4,000 נחתים על סיפונן, שלח טראמפ בשבוע שעבר למי החופים של ונצואלה. התירוץ של הממשל – השלטונות בקראקס עוסקים ב"סחר בסמים". הממשל מציע פרס של 50 מיליון דולר עבור מידע שיאפשר את מעצרו של הנשיא ניקולס מדורו.

גורם אמריקאי אמר לסוכנות הידיעות רויטרס שלאזור יישלחו גם מטוסי ביון, ספינות מלחמה נוספות ולפחות צוללת תקיפה אחת. לדבריו יימשך התהליך כמה חודשים, והכוונה היא שיפעלו במרחב האווירי הבינלאומי ובמים הבינלאומיים. הגורם הוסיף שמעבר לאיסוף מודיעין ולתצפית, כלי השייט יוכלו לשמש לתקיפות ממוקדות, אם תתקבל החלטה על כך. יצוין שמזה שש שנים אין ארה"ב מכירה בלגיטימיות של נשיאותו של מדורו.

רגשות אנטי-אימפריאליסטיים

רבים בשמאל הלטינו-אמריקאי מסתייגים ממדיניותו של מדורו. גם המפלגה הקומוניסטית של ונצואלה סובלת מנחת הזרוע של שלטונו. אבל התערבות צבאית אמריקאית, כפי שביצעה המעצמה החזקה בעולם עשרות פעמים במאות ה-19 וה-20, מעוררת רגשות אנטי-אימפריאליסטיים ברחבי אמריקה הלטינית – ממקסיקו בצפון ועד לארגנטינה וצ'ילה בדרום.

עם שיגור כוחות ה"יאנקיס" לארצם, התכנסה בקראקס הבירה הנהגת המפלגה הקומוניסטית. המפלגה הצהירה: "האימפריאליזם האמריקאי מוסיף לשמש 'שוטר העולם' ומכין את השטח להתערבות צבאית בארצנו, בדומה לפלישות הצבאיות הידועות לשמצה ברחבי אמריקה הלטינית ובאזורים שונים של העולם בעבר". עוד הוסיפו הקומוניסטים:

שירה רגישה שמחזירה אור

ספר הביכורים של אורי פרץ "אלה שרה איתי" (עורך: ערן צלגוב, הוצאת פרדס, 2024) מזמין את הקוראים לנדוד, להמריא, לראות מעבר. ניתן לומר עליו שהוא ספר מסע. המשורר המדמה עצמו לציפור עף למעלה, צופה, מתיישב על ענף: "מה שחשוב הוא הדבר, הנדידה / האיש בן השלושים שהוא ציפור והוא אישה".

בשירתו פרץ רואה את השמים, העננים והשמש, נמשך אל האור. שירתו נעה לאט, נבנית צעד אחר צעד, ברגישות ובתשומת לב. כך מתבונן הכותב גם בכבואתו שלו.

השירים בספר מדברים על אהבה, למשל לפרחים באגרלט או לילדים. האהבה בספרו של פרץ צומחת כיער, מתעבה. הוא כותב רבות בלשון נקבה: "אני בורחת, בורחת, בורחת / הזמן עצל רק נמתח".

גם הפחד נוכח בשירים. פחד ילדי, פחד מנפילה. המשורר מצייר תמונה של ציפייה לאהבה ומתאר את כל מה שמסביב כתהום. בשיר "שבעה דברים" השורש פחד חוזר על עצמו פעמים רבות. בשורות הראשונות: "אם שניכם ילדים אבודים, החזיקו ידיים חזק. / אל תפחדו, אין מפחיד בעולם". הוא מסתיים במיצי מסוים: "נפילתי אליה פעם אחת והספיק לי / עכשיו אני רוצה רק לצחוק ולהרדם בקלות". הפחד קיים ולא קיים, הוא עולה ולעיתים שולט במילים.

פרץ משרטט בדרכו הפואטית קו בין הזיכרון לשכחה. ברצף הזה מתקיימים הזמן, העבר, הדברים החולפים והקיימים. הוא מנכיח אותם דרך הארעיות שלהם, מחפש מפלט מהגשמי ונאחז ברוח. גם לזהות המינית יש מקום בשירים, היא מוזכרת במקומות שונים, באופנים שונים. בשיר "תינוק בים" המשורר מדבר על הבחירה בחיים, הבחירה אלו חיים לחיות: "יום אחד ישמרו על הים / יום אחד יצא תינוק מן הים / ויתן לי כי יהיה לו מה".

העצבות והבכי חולפים כמו חלום או משב רוח חמה. השירה כותבת את עצמה ומתערבבת עם הטבע והזמנים: "כל השבילים מובילים אל כל השבילים. / כך למדתי בבוקר כשהלכתי לאיבוד ביער ורצתי כמו משוגעת".

החיות המופיעות בטקסט מייצגות גם הן חלק מסוים מהטבע, כמו האדם. העונות מתחלפות וביניהן עולות השאלות, כמו בטיול, כאילו מתוך התבוננות בהשתקפות שבמי הנחל. התאנה בשיר "טיול" מדברת ומספרת, אך גם שותקת. כך גם המשורר מספר ומסתיר, מגלה ומחביא. הים שחוזר ברבים מהשירים משמש גם הוא כמקום מסתור: "אבל אני לא יוצאת, באלוהים, אני במיטה / אני על הגל, אני לא יוצאת, השמש גם לא".

המלנכוליה המלווה את השירים היא מעין רגש רומנטי שמתמזג עם מה שיד האדם לא השפיעה עליו, או שהשפעתה עליו מוגבלת. כלומר ייצוגים שונים של הטבע ושל תהליכים המתרחשים, כמו שלגים שמפשירים: "ואני לא הצלחתי לחבר דבר לדבר. / הכל קר וחלק כמתכת, גדול מידי ולבן".

העונות מתחלפות והשירים נכתבים, הלבבות נפתחים. הכותב מטמיע את החוויה הפרטית בתוך איזשהו פוטנציאל רוחני לשינוי רך והדרגתי.

הצער הקיים בחיים מצמיח השלמה מסוימת, מתוך המבט הנוקב של המשורר שלא מפחד לדבר על הרגשות כפי שהם. האהבה היא חלק מהגוף הפיסי, היא תענוג שקשה לעמוד בפניו. כך זה משתקף בדברים שמביא הכותב, החפץ בתענוגות ורוצה גם להישמר. בקול השירי יש אקטיביות – הוא פועל, הוא שואף לטוב ומצפה לאינטראקציה במובן הרגשי, האנושי והתקשורתי.

בשירים אלה מותר לבכות, מותר לחכות ולחפש. החיפוש אחר האמנות עובר דרכה ודרך הסבל – "הסבל גדול מזה", כותב המשורר וסולל את דרכו הלירית שביכולתה גם לתת תשובות. יכול להיות שהתשובות נמצאות בתוך הטקסט, בידיעה שיש יפה וטוב והוא נגד עינינו: "כל היפה והטוב למעלה רק תרימי ידיים".

נדמה שהכתיבה בוראת את המציאות ולא להפך. הכתיבה מגדירה את הגבולות, נותנת שמות תואר ומספרת את הסיפור, עלילה שבאופן כמעט מוחשי שטה על פני המים.

מים, ירח, שלגים, שמש, גלים, שבילים, אדמה. כל אלה בונים את העולם שמתקיים ב"אלה שרה איתי", עולם טבעי וגולמי, שבדרכו האינדיבידואלית מציב אלטרנטיבה לדברים המעובדים ולרגשות המטושטשים. עולם פרטי שמקרקע את הקורא ומזכיר תחושות בוסריות ונשכחות.

שירתו של פרץ בספר הזה מחזירה אור כמו הירח ופוקחת עיניים טרוטות: "אני האתמול מלקקת את אני המחר". הבוקר הוא המחר של האתמול, ומחר תמיד יכול להיות טוב יותר: "כל הסבל הטוב, שגם אם רצינו לא ידענו את שמו, / אליו אני מתפללת שעכשיו הטובות".

כך עולה מתוך הטקסט גם תחושת שייכות למשהו, למישהו. התחושה הזאת נוצרת מתוך נקודת המוצא המשותפת: "כולנו עומדים עכשיו ביחד על הקצה". וכמו שנכתב בשיר האחרון שבספר, השמש תעלה "חמה מתוכי / והפכתי חיה אדומה".

לריסה מילר

עֲבוֹעַ עֵינִי / בְּעֵרִיכֶת לְרִיסָה מִיֵּלֶר

ווטסאפ / איריס רילוב

"בוֹדֶהָא הַצֹּחֶק", אֶתָּה אוֹמֵר לְנֶכֶחַ
תְּמוֹנֶת נִכְדָּנוּ הַשְּׂמֵמָן, הַצֹּהֵל,
שְׁנֵשְׁלָחָה אֶלֵינוּ,
וְאֶנִי חוֹשֶׁבֶת עַל שְׁלִיחִי
הָאֵל, הַתִּינוּקוֹת-הַנְּבִיאִים:
מִשֶּׁהָ עֹלָל צָף עַל הַנִּילוֹס, מְחַתֵּל
בְּאַהֲבַת אִמּוֹ וְאַחֲוָתוֹ, מְלֹא אִמּוֹן
בְּטוֹב הָעוֹלָם, מְחַיֶּה אֶל סוֹסֵי הַיָּאוֹר
שְׁפוּעִים לִעֲוֹת אִיִּמָּתָנִים.
יִשׁוּעַ הַפְּעוּט, מְעַרְסֵל קוֹרֵן בְּזֵרוּעוֹת
הַמְדוּנָה, לֹא יוֹדֵעַ עֲדֵין
עַל הַקּוֹצִים וְהַמְסַמְרִים שֶׁיִּנְעֲצוּ
בְּעִתִּידוֹ.

אֲנִי מְגִיבָה לְתִמוּנָה בְּצִיּוֹר שֶׁל לֵב אֶדָם.

מתוך הספר "שיישרפו העניינים הבוערים" (פרדס, 2024)

רבבות משתתפים ביום השיבוש

חד"ש תל-אביב

לאן ממשיכים מכאן?

עם ח"כ עאידה תומא סלימאן

יום חמישי 28.8 | 20:00 | אחד העם 70, ת"א

"Know Hope"

הקרנת הסרט ושיחה בין האמן

אדם יקותיאל וח"כ איימן עודה

יום חמישי 28.8 | 20:00 | סינמטק תל-אביב

כולנו העיר

הפגנה - דרום ת"א נגד הפשיעה

יום חמישי 28.8 | 21:00 | פארק המסילה - הרצל

חד"ש תל אביב

התשובה להשמדה - הכרה!

קוראים להכרה במדינה פלסטינית

יום שני 1.9 | 19:00 | רוטשילד 6, ת"א

רשת מסרבות

הפגנת תמיכה בסרבניות

יום שבת 30.8 | 11:00 | כלא 10

לעאדל עאמר ולמשפחתו

מיטב האיחולים לנישואי הבן

הוועד המרכזי של מק"י

רבבות הצטרפו במהלך שלישי (26.8) ליום המחאה הארצי שהכריז מטה משפחות החטופים להפסקת המלחמה בעזה ולעסקה להשבת החטופים. בשעות הערב התכנסו מאות אלפים בכיכר החטופים וקראו להפסקת המלחמה. זאת בעת ששרי הממשלה סעדו את לבם באחת ממסעדות היוקרה בירושלים, ועל כך יצא קצפם של המתכנסים בתל אביב. מוקדם יותר התכנס הקבינט הביטחוני כדי לדון על הדו"ח השנתי של המל"ל מבלי שהשרים התייחסו להצעת החמאס לחידוש המו"מ שהועברה לידי ראש הממשלה לפני שבוע.

המחאות בשלישי החלו בשעה 6:00 בבוקר. מפגינים חסמו את איילון דרום סמוך למחלף השלום ופרסו על הכביש שלט גדול שבו נכתב: "מלחמת השולל הורגת חטופים וחיילים". באותה עת, דגל ענק עם תמונות החטופים נפרס מחוץ לשגרירות ארה"ב בתל אביב, וכביש 2 נחסם בידי מפגינים.

מאוחר יותר תחת הכותרת "ישראל מתייצבת", ערכו קרובי החטופים בתל-אביב מסיבת עיתונאים בה נשאה דברים עינב צנגאוקר, אמו של החטוף מתן צנגאוקר. "זהו היום ה-690 שאהובינו חטופים בעזה. 690 ימים בהם חיילים נשלחים לחרף את נפשם ועם שלם קורס תחת נטל הממשלה. יכולנו לסיים את המלחמה לפני שנה ולהחזיר את כל החטופים והחיילים הביתה, יכולנו להציל חטופים וחיילים, אבל ראש הממשלה בחר שוב ושוב להקריב אזרחים למען שלטונו".

משעות הבוקר ועד לשעות הערב, נחסמו ברחבי הארץ כבישים בין-עירוניים, מחלפים, צמתים ורחובות בערים. בצומת קריית אונו הותקף ונדרס המפגין אלקנה טנא, בן 67, במהלך ניסיון לחסום את הכביש. שוטרים שהגיעו למקום לקחו את פרטי הרכב הדורס שרשם אחד המפגינים, והורו למפגינים לרדת מהכביש. למרות זאת, המפגינים חסמו את הכביש עוד מספר פעמים.

זו הדרך ברשתות החברתיות

zoha.org.il

וואטסאפ

טוויטר

פייסבוק

אינסטגרם

טלגרם

